

M^m

BİLANÇO

TÜRMOB AYLIK YAYIN ORGANI • SAYI : 174 • NİSAN 2011 5 5.00 TL • ISSN:1307-6620

● *60.Başkanlar Kurulu Toplandı*

● *Vergi gelirleri yüzde 30,7 arttı*

● *Kamuda kayıtdışı istihdam*

seferberliği

ISSN 1307-6620

Ekonomik Rapor

TÜRMOB Bas.Yay.Dağ.İşlt. Adına

Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni

Nail SANLI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ali Ekber DOĞANOĞLU**Yayın Kurulu**

Nail SANLI

Ali E. DOĞANOĞLU

Ahmet FETTAHOĞLU

Yıldız ÖZTÜRK

TÜRMOB

Basın Yayın Dağıtım İşletmesi

tarafından yayınlanmaktadır

Yayın Türü : Yaygın süreli

Yönetim Yeri

Gençlik Caddesi No:107

06570 Anıttepe - ANKARA

Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)

Fax: (0.312) 232 50 73

http: www.turmob.org.tr

e-mail:alid@turmob.org.tr

Dizgi - Düzenleme

Tuncay TEKYILDIZ

Baskı

Genç Ofset

İstanbul Cad. Sedef Sk. No:1/3

İskitler/ANKARA

Tel: (0.312) 341 06 41

Basım Tarihi : 08 Nisan 2011

Basım Yeri : Ankara

ISSN : 1307-6620

Dergide yayınlanan yazıların yayın hakkı

Bilanço Dergisi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya tamamı alıntı yapılamaz

Temel önceliğimiz eğitim

TÜRMOB, başta Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu IFAC olmak üzere, uluslararası camiada etkin ve saygın bir yere sahip olmuştur. Etkinliğimiz de her geçen gün artmaktadır. Bir çok uluslararası toplantıya ev sahipliği yapmaktayız. Geçtiğimiz ay IFAC'ın SMP toplantısını İstanbul'da gerçekleştirdik.

KOBİ standartlarının uygulanmasına yönelik yapacağımız çalışmalara temel teşkil etmesi açısından eğitimcilerin eğitimi çalışmasını Ankara'da yaptık.

8-9 Nisan'da Hatay'da Haksız Rekabet Kurulumuz ile Etik Komitesi 3'üncü kongrelerini gerçekleştireceğiz.

6-7 Mayıs tarihlerinde 6. Türkiye Muhasebe Forumunu Gaziantep'de gerçekleştireceğiz.

Türk Ticaret Kanununun uygulanmasına ve eğitimine ilişkin kapsamlı bir çalışma ve eğitim programı hazırlıyoruz. Eğitimlerimizin ilkinin TÜRMOB, Dünya Bankası, IFRS Vakfı ve TMSK ile birlikte gerçekleştirdiğimiz KOBİ'ler için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Eğitimcilerin Eğitimi çalışmamız oluşturdu. TTK ile ilgili çalışmamız üç ayrı ayaktan oluşmaktadır.

Bunun bir ayağını Uluslararası Finansal Raporlama Standartları eğitimi, ikinci ayağını Denetim ve Uluslararası Denetim Standartları eğitimi ve üçüncü ayağını TTK sürecine uyum eğitimi oluşturmaktadır.

Bu dönemde sempozyumlarımızın yanı sıra ülke genelinde Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, Dönem Sonu İşlemleri, Torba Yasa ile ilgili eğitim çalışmalarını da gerçekleştirdik ve gerçekleştireceğiz.

Meslektaşlarımızın bilgi taleplerini karşılamak, onların ihtiyaç duyacakları eğitimleri sağlamak için odalarımız ve TÜRMOB büyük bir gayretle çalışmakta. Bu çalışmaların verimli ve başarılı sonuçlarını da yine hep birlikte göreceğiz.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağınızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI / Genel Başkan

Nalbantoğlu veda etti

TÜRMOB Yönetim Kurulu üyesi ve TESMER Sekreteri Rıfat T. Nalbantoğlu milletvekili aday adayı olmasından dolayı görevlerinden istifa etti.

TÜRMOB Yönetim Kurulu Üyesi ve TESMER Sekreteri Rıfat Nalbantoğlu, 10 Mart 2010 tarihi itibarıyla Cumhuriyet Halk Partisi İzmir Milletvekili aday adayı olacağından dolayı; TÜRMOB Yönetim Kurulu, TESMER Sekreterliği ve Etik Komite Başkanlığı görevlerinden ayrıldı.

Düzenlenen törende konuşan TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı, Nalbantoğlu'na başarılar

dileyerek, başarılı olacağına inandığını söyledi. Sanlı, meslek örgütünün çok önemli bir unsurundan, şekli olarak yoksun kalacağını, meslek mücadelesinde Nalbantoğlu ile her platformda yine birlikte olmaya devam edeceklerini söyledi. Nalbantoğlu ise yaptığı konuşmada, “şeklen sona eren yol arkadaşlığımız hep daim olacaktır. Meslek mücadelemizin her safhasında bugüne kadar omuz omuza mücadele ettik. Birlikte ha-

reket etmenin, birlikte var olmanın, birlikte başarmanın mutluluğunu yine hep birlikte yaşadık. Bundan sonra da yine birlikteliğimizi koruyacağımıza olan inancım tamdır.

Her platformda ve her ortamda sizlerle birlikte olmaya devam edeceğim. En güzel dostlukları, en güzel paylaşımları yaşadığım bu camia ile birlikte olmak benim için en büyük mutluluk olmaya devam edecektir.” dedi.

60. Başkanlar Kurulu Toplandı

60. Başkanlar Kurulu Toplantısı 26 Mart'ta Ankara'da gerçekleştirildi. Genel Başkan Sanlı, yaptığı konuşmada siyaset kurumunun bizim sorunlarımıza duyarsızlaşmak yerine, taleplerimize duyarlı bir yaklaşım göstermesini beklediklerini söyledi.

60. Başkanlar Kurulu Toplantısı Ankara'da Oda Başkanlarının geniş katılımı ile gerçekleştirildi. Başkanlar Kurulu Toplantısı'nın açılış konuşmasını yapan TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı, siyaset kurumunun TÜRMOB'un sorunlarına ilgi göstermediğini vurgulayarak. "Önümüzde bir seçim süreci var, parlamento yeniden oluşacak bizim beklentimiz, bizim talebimiz siyaset kurumunun sorunlarımıza ilgi göstermesidir.

TÜRMOB olarak her zaman için öneri ve taleplerimizi belirlerken

önceliğimiz, ülke çıkarları ile mesleki beklentilerimizi ortak payda da buluşturmak olmuştur. Biz karşılıklı diyalogla, anlayışla, işbirliğiyle sorunların çözüleceğine inanıyoruz.

Bizim başta Maliye Bakanlığı olmak üzere kamu otoritesinin desteğine ihtiyacımız var. Kamunun da bu meslek camiasına ihtiyacı

var. Biz birlikte omuz omuza çalışarak tüm sorunların üstesinden gelebiliriz ve birlikte bu ülkeye daha iyi hizmet edebiliriz.” dedi.

TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı konuşmasının ilerleyen bölümlerinde mesleki sorunlar ve yapılan çalışmalar hakkında da bilgi verdi.

Oda Başkanlarının konuşmalarıyla devam eden toplantı, 6111 sayılı Torba Yasa ile vergi ve sosyal güvenlik mevzuatında yapılan değişikliklere ilişkin TÜRMOB Genel Saymanı Burhan Gezgin ve Resul Kurt'un yaptığı sunum ve bilgilendirmelerle tamamlandı.

Vergi gelirleri yüzde 30,7 arttı

2011 yılı şubat ayında bütçe gelirleri 2010'un şubat ayına göre yüzde 22,7 artarak 24,6 milyar, bütçe gideri de yüzde 5,7 oranında artarak 23,6 milyar lira oldu. Geçen ay vergi gelirleri bir önceki yılın aynı ayına göre, yüzde 30,7 artarak, 21,1 milyar lira olarak gerçekleşti. 28 yıllık dönemde, ilk kez 2011 yılında, hem ocak hem de şubat ayında bütçe fazlası verildi.

Merkezi Yönetim Bütçesi, şubat ayında 988 milyon lira fazla verdi. Faiz dışı fazla geçen yılın aynı ayına göre 3,1 kat artarak, 7,2 milyar lira olarak gerçekleşti.

Maliye Bakanlığı, şubat ayı ve 2011 Ocak-Şubat dönemi Merkezi Yönetim Bütçe uygulama sonuçlarını açıkladı.

Buna göre, şubat ayında bütçeden geçen yılın aynı ayına göre yüzde 5,7 artışla 23 milyar 568 milyon

lira harcandı. 6 milyar 171 milyon lira faiz ödemesinin yapıldığı geçen ay, faiz hariç giderler de 17 milyar 397 milyon lira oldu. Böylece faiz giderleri için öngörülen 265 milyar 73 milyon lira ödeneğin yüzde 6,6'sı kullanılmış oldu.

Bütçe gelirlerinin 24 milyar 556 milyon lira olarak belirlendiği şubat ayında, vergi gelirlerinde 2010'un aynı ayına göre yüzde 30,7'lik artış sağlandı ve vergi gelirleri 21 milyar 93 milyon liraya yükseldi. 2010 yılı Şubat ayında

2,3 milyar lira olan bütçe açığı, bu yılın aynı ayında 988 milyon lira fazla verdi.

Bu yılın şubatta personel gideri 5 milyar 780 milyon lira olurken, personel giderleri için bütçede öngörülen 72 milyar 299 milyon liralık ödeneğin yüzde 8'i kullanıldı.

2011 yılı Şubat ayında sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri ise geçen yılın aynı ayına göre yüzde 17,5 oranında artarak, 1 milyar 6 milyon lira oldu. Şu-

bat ayında mal ve hizmet alım giderleri 1 milyar 741 milyon lira, sağlık giderleri ise 367 milyon lira olarak belirlendi.

Geçen ay cari transferler bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 18,7 azalarak 8 milyar 87 milyon lira olarak gerçekleşti. Böylece şubat ayında sağlık, emeklilik ve sosyal yardım giderleri için 4 milyar 9 milyon lira transfer yapıldı.

Cari transferler içinde yer alan tarımsal destekleme ödemeleri 2011 yılı Şubat ayında 597 milyon lira, mahalli idare payları 2 milyar 10 milyon lira oldu. Şubatta 366 milyon lira sermaye gideri, 95 milyon lira sermaye transferi yapıldı. Geçen ay borç verme gideri 315 milyon lira olarak gerçekleşti.

Şubat ayında bütçe gelirleri bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 22,7 oranında artarak 24 milyar 556 milyon lira olurken, vergi gelirleri tahsilatı ise yüzde 30,7 oranında artarak, 21 milyar 93 milyon lira olarak hesaplandı. Bu yılın Şubat ayında vergi dışı gelirler yüzde 20,6 azalarak, 2 milyar 186 milyon lira oldu.

Vergi türleri itibariyle şubat ayında Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi yüzde 103,4, İthalde Alınan Katma Değer Vergisi yüzde 49,4, Kurumlar Vergisi yüzde

46,8, Damga Vergisi yüzde 39,9, harçlar yüzde 36,9, Gelir Vergisi yüzde 32,2, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi yüzde 5,6 ve Özel Tüketim Vergisi yüzde 1,9 oranında arttı. Diğer vergiler tahsilatı ise yüzde 22,4 oranında azaldı.

Merkezi Yönetim Bütçesi 2010 yılı Ocak-Şubat döneminde 5 milyar 392 milyon lira açık verirken, bu yılın aynı döneminde 1 milyar 993 milyon lira fazla verdi. Faiz dışı fazla ise geçen yılın aynı dönemine göre, 2,3 kat artarak, 11 milyar 968 milyon lira olarak gerçekleşti.

Bütçe gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 21,5 oranında artarak 48 milyar 55 milyon lira, bütçe giderleri de yüzde 2,5 oranında artarak, 46 milyar 62 milyon lira oldu.

Vergi gelirleri de geçen yılın aynı dönemine göre, yüzde 22,2 oranında artarak 40 milyar 858 milyon lira olarak gerçekleşti. Buna karşın, faiz hariç bütçe giderleri ise yüzde 5,3 artarak 36 milyar 87 milyon lira seviyesine ulaştı.

Bütçe sonuçlarının değerlendirme bölümünde, kararlılıkla uygulanmakta olan mali disiplinin olumlu sonuçlarının 2011 yılı Ocak ve Şubat ayı bütçe gerçekleştirmelerinde kendisini gösterdiği ifade edildi.

2010 yılı Ocak-Şubat döneminde kümülatif olarak yaklaşık 5,4 milyar lira açık veren merkezi yönetim bütçesinin, 2011 yılının aynı döneminde yaklaşık 2 milyar lira fazla verdiğine dikkat çekilen değerlendirmede, faiz dışı fazlanın bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,3 kat arttığı ve yaklaşık 12 milyar lira düzeyinde gerçekleştiği belirtildi.

Değerlendirmede, en son 1983 yılında hem Ocak hem de Şubat ayında bütçenin fazla verdiği göz önüne alındığında, 28 yıllık dönemde ilk kez 2011 yılında hem ocak hem de şubat ayında bütçe fazlası verildiğinin görüldüğü vurgulandı.

Merkezi yönetim bütçe dengesinde görülen bu iyileşmenin, 2009 yılında açıklanan 2010-2012 dönemi Orta Vadeli Program'da yer alan mali tedbirlerin ve kararlılıkla uygulanan mali disiplinin eseri olduğu kaydedilen değerlendirmede, "2010 yılı başından bugüne kadar geçen 14 aylık dönemde, 12 aylık kümülatif faiz hariç bütçe giderleri ve vergi gelirleri karşılaştırıldığında bu iyileşmenin, vergi gelirlerinde görülen olumlu performans ile faiz hariç bütçe giderlerinde uygulanan sıkı maliye politikasının sonucu olduğu görülmektedir" denildi.

İşsizlik Fonu'nda biriken 60.6 milyar liranın 3.7 milyarı işsizlere ödendi

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın hazırladığı rapora göre; 10 yılda İşsizlik Sigortası Fonu'nda biriken 60.6 milyar liranın yalnızca 3.7 milyarı işsizlere ödendi. Bu toplanan paranın yalnızca yüzde 6.2'si. Fon'dan GAP'a aktarılan para bile var ve bu 9 milyarı geçiyor. Dünyaya göre işsize ödenen rakamlar ve sürelerde de Türkiye diplerde.

İstanbul SMMM Oda Başkanı Yahya Arıkan Fon'da, işsizlerin hakkı olan dağıtılmayı bekleyen 46 milyar lira olduğunu anımsatarak; “Acilen, adaletli bir ödeme sistemine geçilip biriken para, işsizlerin yarasını sarmak için kullanılmalı” diye konuştu. Arıkan, resmi rakamlara göre 3 milyon işsiz bulduğu Türkiye’de, çalışırken işsiz kalanlara ödenen Fon’dan yararlanan kişi sayısının 2 milyonu ancak geçtiğini vurgulayarak, bunun dramatik olduğunu söyledi.

10 yıldır işçi ve işverenden kesilen primlerle devletin de desteklediği İşsizlik Sigortası Fonu, 60 milyar 605 milyon lira büyüklüğe erişirken, işsize ödenen para sadece 3 milyar 750 milyon lirada kaldı. Bu rakam nemasıyla biriken ana paranın yalnızca yüzde 6.2'sine karşılık geliyor. İşsize çare olması beklenen Fon’dan son üç yılda GAP için hazineye aktarılan para dahi 9 milyar 100 milyon lirayı geçiyor.

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın

(İSMMM) hazırladığı “İşsizlik Sigortası Fonu'nda 10 Yılın Sonucu” adlı araştırmaya göre, resmi işsiz sayısının 3 milyonu bulduğu Türkiye’de 10 yılda işsiz kalarak Fon’dan para almayı başarabilmiş kişi sayısı ise 2 milyonu biraz aşıyor. Fon’da 2010 yıl sonu itibariyle işsize dağıtılmayı bekleyen miktar ise yaklaşık 46 milyar lira.

Araştırmanın sonucunu değerlendiren İSMMM Başkanlığı Yahya Arıkan; 2000 yılı Haziran ayından beri işveren, işçi ve devletin katkısıyla, işini kaybe-

denlere ilaç olması amacıyla kurulan İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacını yerine getiremediğini belirterek; "Fon'da duran 46 milyar lira acilen, adil ve dengeli bir şekilde işsizlerin yararlarını sarmak için hızla kullanılmalı" diye konuştu.

Arıkan; işsizlik ödeneği alan kişi sayısının son dönemde aylar itibariyle gerilediğine dikkat çekerek şöyle devam etti: "2010 yılının Aralık ayında 170 bin kişiye ödeme yapılırken, Nisan 2010'da bu sayı 317 bin kişi düzeyinde idi. Kriz şartlarının tamamen ortadan kalkmadığı bir ortamda Fon'un işlevselliğini yitirmemesi gerekiyor. İşini kaybederek, yine kendinden kesilen paralara zor zamanında ihtiyacı olan çalışanlar, ödenek süresinin de uzatılması bekliyor."

TÜİK, Türkiye İş Kurumu, Hazine ve SGK'nın resmi verile-

rinden yararlanarak hazırlanan "İşsizlik Sigortası Fonu'nda 10 Yılın Sonucu" adlı İSMMMORaporu'na göre ortada düşündürülen bir tablo var.

İşsizlik sigortasının ödenmeye başladığı Mart 2002'den bugüne kadar toplanan para, neması ile 60 milyar 605 milyon liraya ulaşmış durumda. Mart 2002'den 31.12.2010 tarihine kadar ise sisteme başvuran kişi sayısı 2 milyon 514 bin 390 kişi olurken, bunlardan 2 milyon 95 bin 242'si işsizlik ödeneği almaya hak kazanmış. Mart 2002 tarihinden 31 Aralık 2010 tarihine kadar bu kişilere yapılan ödemenin toplamı ise 3 milyar 750 milyon lira düzeyinde bulunuyor. Tamamı İŞKUR İşsizlik Sigortası Bülteni'nden alınan rakamlar üzerinden yapılan hesaplama göre, fondan işsizlere ödenen miktar, fon toplamının sadece yüzde 6.2'si dü-

zeyinde kalıyor. Buna karşılık, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan GAP için kullanılmak üzere Hazine hesaplarına aktarılan miktar 2008-2010 döneminde 9.1 milyar lirayla işsizlere ödenen miktarın yaklaşık 2.7 katına ulaşılıyor bu rakam da işsizlik fonunun işsizler için kullanılmadığını ortaya koyuyor.

İstanbul SMMM Odası'nın "İşsizlik Sigortası Fonu'nda 10 Yılın Sonucu" raporuna göre; Türkiye, uluslararası sosyal güvenlik sisteminde geniş kabul görmüş işsizlik riskine karşı işsizlik sigortası uygulaması ile 1999 yılında tanıştı. 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu çerçevesinde çalışan işçiler için "işsizlik riski" güvence altına alındı. 4447 Sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği Haziran 2000 tarihinden bu yana işsizlik sigortası prim kesintileri yapılırken, ilk işsizlik sigortası ödemeleri

BAŞLANGICINDAN 2010 YILI SONUNA KADAR İŞSİZLERE "DAĞITILMAYAN PARA" 46 MİLYAR LİRAYI BULUYOR

FON'da toplanan para (Nemalı)	60.605 milyon TL
İşsize ödenen tutar	3.750 milyon TL
Amaç dışı GAP'a aktarılan tutar	9.100 milyon TL
İŞSİZE DAĞITILMAYAN PARA	45.938 milyon TL

2002 yılının Şubat ayında gerçekleştirildi.

Halen devam eden uygulamaya göre aylık “Sigorta Primine Esas Kazanç Tutarı”ndan az olmamak üzere brüt kazançlar üzerinden, sigortalı yüzde 1, işveren yüzde 2, devlet yüzde 1 oranında prim ödüyor.

Buna göre, tavan ücret olan 4 bin 954 liradan prim ödeyen bir çalışan için İŞ-KUR’a her ay 199 lira prim ödeniyor. Üç yıl bu şekilde prim ödeyen birinin ödediği toplam prim ise 7 bin 134 lira.

İstanbul SMMM Odasının Raporu’na göre son üç yıllık dönemde prim ödeyenlerde son 120 günlük ücret ortalamasının yüzde 40’ı kadar işsizlik ödeneği veriliyor. Bu ödenecek rakam, asgari ücretin yüzde 40’ından yani 304 liradan az,

yüzde 80’inden yani 608 liradan çok olamıyor. Bu koşulların dışında, kendi istek ve kusurları dışında işsiz kalanlara işsizlik ödeneği ödenebilmesi için son 120 günde boşluk olmaması gerekiyor. Fakat, son 120 gün içinde, hizmet akdi devam etmekle birlikte hastalık, ücretsiz izin, disiplin cezası, gözaltına alınma, hükümlülükle sonuçlanmayan tutukluluk hali, kısmi istihdam ile grev, lokavt, genel hayatı etkileyen olaylar, ekonomik kriz, doğal afetler nedeniyle işyerinde faaliyetin durdurulması veya işe ara verilmesi halinde, 120 günün hesabında prim yatırılmayan bu süreler kesinti sayılmıyor.

Rapora göre; ekonomideki canlanmanın olumlu katkısıyla işsizlik sigortası ödeneğinden yararlananların sayısı Kasım

2008’den bu yana en düşük düzeylerde seyrediyor. Ödenek alan kişi sayısı 2010 Kasım ayında bir önceki aya göre yüzde 0.78 gerileyerek iki yılın en düşük düzeyine inmiş. En son Kasım 2008’de 165 bin kişi işsizlik ödeneğinden yararlanırken, Kasım 2010’da bu rakam 165 bin 900 kişiye gerilemiş. Aralık 2010’da ise işsizlik ödeneği alanların sayısı yüzde 2.73 artışla 170 bin 425 düzeyine çıkarken, Aralık ayı itibarıyla 170 bin 425 kişiye ödenen toplam para ise 63.1 milyon lira. Küresel mali krizin etkisinin gözlenmeye başladığı 2008 sonbahar aylarından itibaren işsizlik sigortası ödeneğinden yararlananların sayısı da Nisan 2009’da 317 bin 766 kişi ile tüm zamanların en yüksek düzeyine ulaşmış.

FON, İŞSİZ BAŞVURDUĞUNDA KAÇ AY VE KAÇ PARA ÖDÜYOR?

Son 3 yılda en az 600 gün prim ödeyenlere	6 ay
Son 3 yılda en az 900 gün prim ödeyenlere	8 ay
Son 3 yılda en az 1080 gün prim ödeyenlere	10 ay
En az ödenen tutar	304 TL
En çok ödenebilecek tutar	608 TL

İstanbul SMMM Odası Raporu'na göre; işsizlik yardımına yapılan başvurular dünyanın en büyük ekonomisi niteliğindeki ABD ile 16'ncı büyük ekonomi konumundaki Türkiye arasında ciddi paralellikler taşıyor. Küresel krizin başladığı 2008 öncesinde, -özellikle 2006 Temmuz ile 2008 Mart arasında- verilerde paralelliğin yüksek olması dikkat çekiyor.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü 'ne üye 27 ülke arasında işsizlik sigortası kapsamında sağlanan imkanlar ciddi farklılıklar gösteriyor. İskandinav ülkelerinde ortalama işsizlik sigortası yardımı 34 ay boyunca sürdürülürken, Batı ve Orta Avrupa'da bu rakam ortalama 19 ay düzeyinde bulunuyor. Yaklaşık 9 milyon kişinin kriz sonucu işini kaybettiği, 6.2 milyon kişinin en az altı aydan bu yana işsiz olduğu ABD'de ise ortalama işsizlik yardımı süresi 6 ay düzeyinde. Buna karşılık ekonomik krizin yarattığı ağır hasar karşısında, ortalama 6 ay olan işsizlik yardımının süresi 4-5 ay daha uzatılabiliyor. Eyaletlerin kendi inisiyatifinde olan bu düzenleme çerçevesin-

de ABD'nin bazı bölgelerinde işsizlik yardımı süresi 23 aya kadar uzatılabiliyor. Aralık ayı

itibariyle halen işsizlik yardımı alanların toplamı yaklaşık 10 milyon kişiyi buluyor.

İŞSİZ YARDIM SÜRESİNDE DİPLERDEYİZ (OECD)

Ülke	Yardım süresi (Ortalama/ ay)
Belçika	Sınırlama yok
Norveç	36
Fransa	30
İsveç	28
Hollanda	24
İsviçre	24
Portekiz	24
Finlandiya	23
İspanya	21
İrlanda	15
Almanya	12
Yunanistan	12
Polonya	12
Kanada	9
Avusturya	9
Macaristan	9
Japonya	8
Slovak Cum.	8
Türkiye	8
G.Kore	7

Zengin daha da zenginleşti

Milli hasılanın yüzde 4.7 oranında daraldığı 2009 yılında, toplumun en zengin yüzde 20'lik bölümü dışında kalan yüzde 80'lik bölümü, bir de ulusal gelirin kendi paylarına düşen kısmının yüzde 1.7 oranında küçülmesinden zarar gördüler.

Bilanço'nun Şubat 2010 sayısında 'Krizler zenginleri daha da zengin ediyor' başlığı altında yer verilen yazıda; yaşanan finansal ve ekonomik kriz sürecinde, Latin Amerika ülkeleri dışında dünyanın geri kalan bölgelerinde ülke içi gelir adaletsizliğinde büyüme meydana geldiği hususu konu edilmişti. Ülkemizde ise aynı süreç zarfında işsizlik haddinde büyük artış olduğu, reel ücret düzeylerinin baskı altında kaldığı ve bu durumun gelir dağılımı adaleti

açısından olumlu bir görünüm ortaya koymadığı hususlarına işaret edilmişti. Aynı yazıda Türkiye'de gelir dağılımına ilişkin olarak TÜİK tarafından yapılan son araştırmanın 2008 yılına ilişkin olduğu ve bu araştırma sonuçlarına göre ülkemizde 'Gini katsayısı'nın 0.41 gibi yüksek bir düzeyde bulunduğu ve önceki çalışmanın yapıldığı 2007 yılına göre bir değişiklik sergilemediği belirtilmişti.

2009 yılına ilişkin 'Gelir ve Ya-

şam Koşulları Araştırması' Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 28 Şubat 2011 tarihinde yayınlanmıştır. Hernekadar alt başlıkta "Gelir dağılımında bir önceki yıla göre önemli bir değişim gözlenmemiştir." ifadesi yer almış ise de, küresel krizin etkilerinin ağır bir biçimde hissedildiği 2009 yılında ülkemizde gelir dağılımı önceki yıla göre dikkat çekici bir biçimde bozulma sergilemiş ve bir önceki yıla göre Gini katsayısı¹ 0.406'dan, 0.415'e yükselirken, toplumun en zengin

Eşdeğer Hanehalkı Kullanılabilir Gelire Göre Sıralı Yüzde 20’lik Gruplar, 2008-2009

Yüzde 20’lik fert grupları	Türkiye		Kent		Kır	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
İlk Yüzde 20(*)	5,8	5,6	6,1	6,0	6,5	6,1
İkinci yüzde 20	10,4	10,3	10,7	10,7	10,8	10,9
Üçüncü yüzde 20	15,2	15,1	15,3	15,0	15,6	15,9
Dördüncü yüzde 20	21,9	21,5	21,9	21,1	22,5	23,1
Son yüzde(*)	46,7	47,6	46,0	47,3	44,5	44,0
Gini katsayısı	0.405	0.415	0.395	0.405	0.378	0.380
Son yüzde 20/Yük yüzde 20 (P80/P20)	8.1	8.5	7.5	7.9	6.8	7.2

Not: Gelir referans dönemleri bir önceki takvim yılıdır.

(*) Fertler eşdeğer hanehalkı kullanılabilir gelirlerine göre küçükten büyüğe doğru sıralanarak 5 gruba ayrıldığında; “İlk yüz 20’lik grup” geliri en düşük olan grubu, “Son yüzde 20’lik grup” ise geliri en yüksek olan grubu tanımlamaktadır.

yüzde yirmilik kesiminin ulusal gelirden aldığı pay, yüzde 46.7’den yüzde 47.6’ya çıkmıştır. Yine aynı yıllar itibariyle en zengin yüzde yirmilik nüfus kesiminin toplam gelirinin, en fakir yüzde yirmilik kesimin toplam gelirine olan oranı da 8.1 katından, 8.5 katına yükselmiştir.

Yukarıda verilen Tablodan gelir dağılımının kentsel yerleşim yerlerine göre kırsal kesimde daha az adaletsiz olduğu ve önceki yıllara göre gelir adaletsizliğinde 2009 yılında gözlemlenen artışın kentsel yerleşim yerlerinde daha belirgin olduğu görülmektedir.

TÜİK’in 2009 yılı ‘Gelir ve Ya-

şam Koşulları Araştırması’ sonuçlarına göre ortalama yıllık hanehalkı kullanılabilir geliri 21 293 TL., eşdeğer hanehalkı kullanılabilir geliri² ise 9 395 TL.’dir. Toplam yıllık gelir içinde ‘maaş-ücret’ gelirleri ile ‘sosyal transferler’in oranlarının yükselmesi, kamu kesiminde çalışan memur-

Gelir türlerine göre 2008 ve 2009 yılları itibariyle yıllık gelirin dağılımı ise şu şekildedir: (% olarak)

	2008	2009		2008	2009
Maaş – Ücret	41.9	42.9	Menkul kıymet	4.2	5.3
Yevmiye	4.1	3.5	Sosyal transferler	19.1	19.6
Müteşebbis	22.4	20.4	Haneler arası transfer	3.1	3.1
Gayrimenkul	4.4	5.0	Diğer gelirler	0.2	0.9

lar işçiler ile emeklilerin en az enflasyon oranı düzeyinde zam almaları sonucu, reel ücretlerinde bir gerileme meydana gelmemiş olması ile izah edilebilir. Ancak 2009 yılında bir önceki yıla göre faiz hadlerinde büyük bir düşüş gerçekleşmiş olmasına rağmen, menkul kıymet kaynaklı gelirlerin payının artmış olması dikkat çekici ve izaha muhtaçtır.

Sosyal transferlerin yüzde 93.6'sını emekli ve dul yetim maaşları oluşturmaktadır.

Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir

medyan (ortanca) gelirin yüzde 50'si dikkate alınarak belirlenen yoksulluk sınırına göre, nüfusun yüzde 17.1'i yoksulluk riski altında bulunmaktadır. Kentsel alanlarda bu oran yüzde 15.4 iken kırsal alanlarda daha yüksek, yüzde 16.1'dir. İçinde yaşanan konutun mülkiyet durumuna bakıldığında ise, 2009 yılı itibarıyla nüfusun yüzde 60.8'inin kendi mülkiyetinde olan evde ikamet etmekte olduğu görülmektedir.

Gelir dağılımının ne ölçüde ada-

letli olduğu konusunda her ne kadar çok iyi ve belirgin biçimde tanımlanmış bir kıstas bulunmamasına ise de, 0.50'nn üzerinde Gini Katsayısına sahip olan ülkelerde gelirin kabul edilemez ölçüde gayri adil biçimde dağıtılmış olduğu kanaatine varılabilir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) 2010 yılı İnsani Gelişme Raporu'ndan (Human Development Report - HDR) alınan aşağıdaki Tablo, ülkemizde gelir dağılımının görece olarak adaletsiz olduğu kanaatini güçlendirmektedir.

Ülke	Gözlem Yılı	Gini Katsayısı	Ülke	Gözlem Yılı	Gini Katsayısı
Norveç	2000	0.258	İsveç	2000	0.250
Hollanda*	1999	0.309	Belçika	2000	0.300
A.B.D.	2000	0.408	Kanada	2000	0.326
Almanya	2000	0.283	İsviçre	2000	0.337
Finlandiya	2000	0.269	İspanya	2000	0.347
Yunanistan	2000	0.343	İtalya	2000	0.360
Avusturya	2000	0.291	Macaristan	2000	0.273
Polonya	2005	0.349	Şili	2006	0.520
Arjantin	2006	0.488	Romanya	2007	0.321
Meksika	2006	0.481	Rusya Fed.	2007	0.437
İran	2007	0.383	Brezilya	2007	0.550
Bolivya	2007	0.572	Çin	2005	0.415
Mısır	2005	0.321	Hindistan	2005	0.368

* UNDP, HDR 2007.

- 1 Gini Katsayısı 0.0 ile 1.0 arasında değer almakta olup, değer 0.0 olması gelirin herkese eşit biçimde dağıtıldığı mutlak adalet durumuna, 1.0 olması ise tüm geliri bir kişinin almakta olduğu tam adaletsizlik durumuna tekabül etmektedir.
- 2 Hanehalkı büyüklüğünün kaç yetiğine (eşdeğer fert sayısına) denk olduğu hesaplanarak, hanehalkı toplam yıllık kullanılabilir gelirinin eşdeğer hanehalkı büyüklüğüne bölünmesi suretiyle bulunan, o hanehalkı için eşdeğer fert başına düşen gelir.

Kamuda kayıtdışı istihdam seferberliği

Kayıtdışı istihdamla mücadelede tüm kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanları yaptıkları denetim, araştırma ve soruşturmalarda kayıtdışı istihdam olup olmadığını sorgulayacak ve sonuçlarını SGK'ya bildirecek. Yapılan incelemelerde sigortalılık ve ücretlerin gerçek miktarları üzerinden SGK'ya bildirilip bildirilmediği hususlarına mutlaka yer verilecek.

Tüm denetim birimleri kayıtdışı istihdam konusunda görevlendirildi. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan yayımladığı genelgede kayıtdışı istihdamla mücadelede kamu kurum ve kuruluşları arasındaki işbirliği ile çalışanların bilinçlendirilmesinin önemine dikkat çekerek, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) denetim elemanlarının yaptıkları çalışmaların yanında, diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarının kendi görev alanlarıyla ilgili yapacakları inceleme, araştırma, denetim ve soruşturmalarda kayıtdışı istihdam olup olmadığının tes-

pit etmelerini ve SGK'ya bildirmelerini istedi. Başbakan Erdoğan, işyerlerinde yapılan her bir inceleme, araştırma, denetim ve soruşturmalar sonucu düzenlenen raporlarda, sigortalılık ve ücretlerin gerçek miktarları üzerinden SGK'ya bildirilip bildirilmediği hususlarına mutlaka yer verilmesi gerektiğini vurguladı.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Kayıt Dışı İstihdamla Mücadelede Kamu İdareleri Denetim Elemanları Genelgesi yayımladı. Genelgede, Türkiye'de kayıt dışı olarak çalışanların kayıt altına alınmasının sadece Sosyal Güvenlik Kurumu'nca (SGK) alınacak tedbirler

ve bu Kurum'un denetim elemanlarınca yapılacak incelemelerle değil, aynı zamanda kamu kurum ve kuruluşları arasında bu konuda işbirliğinin sağlanması ve çalışanların kayıt dışılığın olumsuz etkileri konusunda bilinçlendirilmeleri yoluyla sağlanabileceğinin belirtti.

Bu anlayış içerisinde hayata geçirilen sosyal güvenlik reformu çerçevesinde çıkarılan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının da katkısını ön plana çıkaracak şekilde kayıt dışı istihdamın önlenmesi konusunda önemli düzenlemelere yer verildiğini anımsatan Erdoğan, bu çerçe-

vede 5510 sayılı Kanunu'nun 59'uncu maddesinin yedinci fıkrası ile anılan Kanun kapsamındaki işyerlerinde kamu idareleri denetim elemanlarına; kendi mevzuatları gereğince yapacakları inceleme, araştırma, denetim ve soruşturmalarda işyerlerinde çalışanların SGK'ya kayıtlı olup olmadıkları ile kayıtlı olanların gerçek ücretleri üzerinden Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirimlerinin yapılıp yapılmadığı hususlarında denetim yetkisi tanıdığını ve bu konuda kamu idarelerinin denetim elemanlarına yükümlülük getirildiğini dile getirdi. Söz konusu Kanun hükümlerinin uygulanması konusunda "Kamu İdarelerinin Denetim Elemanlarınca Yapılacak Tespitler Hakkında Yönetmelik" yayımlandığını ifade eden Başbakan Erdoğan genelgede, ayrıca, 2010 yılı içerisinde kamu idarelerinin denetim elemanlarına ilgili Kanun ve Yönetmelik hükümleri gereğince yapacakları denetimlerde rehber olması amacıyla bilgilendirme broşürleri gönderildiği kaydetti.

Erdoğan, bu nedenle kayıt dışı istihdamla mücadelede Çalışma ve Sosyal Güvenlik

Bakanlığı ve SGK denetim elemanlarının yaptıkları çalışmalarının yanında diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarının kendi görev alanlarıyla ilgili yapacakları inceleme, araştırma, denetim ve soruşturmalarda ilgili işyerlerinde çalışanlara ilişkin kayıt dışı istihdam olup olmadığının tespiti ve SGK'ya bildirilmesi ile ilgili olarak söz konusu Kanun ve Yönetmelik hükümlerinin uygulanması hususunda ilgili kamu idarelerinin denetim başkanlıklarınca denetim elemanlarına gerekli hatırlatmanın yapılmasını istedi.

5510 sayılı Kanun kapsamında olup da hizmet akdi ile çalışma yapılan işyerlerinde her bir inceleme, araştırma, denetim ve soruşturma-

lar sonucu düzenlenen raporlarda, sigortalılık ve ücretlerin gerçek miktarları üzerinden SGK'ya bildirilip bildirilmediği hususlarına mutlaka yer verilmesi ile bu konunun denetim birim başkanlıklarınca incelenerek takibinin yapılması gerektiğini önemle vurguladı. Erdoğan, tespitlerle ilgili rapor ve tutanakların geciktirilmeden tespitin yapıldığı ildeki SGK'nın ilgili birimlerine gönderilmesi konusunda gerekli hassasiyetin gösterilmesini isteyerek, uygulama ile ilgili bilgilendirme ihtiyacı durumunda ve tereddütlü konularda SGK Başkanlığı'nın ilgili birimleri ile irtibata geçilerek gerekli desteğin alınmasının önemine işaret etti.

Deprem ve tsunaminin vurduğu Japonya

Japonya, cari fiyatlarla 5 trilyon 390 milyar dolar GSYH'si ile dünyanın üçüncü büyük ekonomisi. Japonya, dünyadaki GSYH'nin yüzde 8,7'sini oluşturuyor. Cari fiyatlarla kişi başına düşen milli gelir 42 bin 325 dolar, ülkenin başlıca ihracat kalemleri motorlu araçlar, elektronik aletler ve bilgisayarlardan, ithalat kalemleri ise petrol, ham madde, gıda maddesi ve ke-resteden oluşuyor. Japonya'nın en önemli ticaret ortakları Çin, ABD, AB, Güney Kore, Tayvan, Avustralya, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Tayland.

8,9 büyüklüğündeki deprem ve depremden sonra meydana gelen tsunaminin ağır darbe vurduğu Japonya, ABD ve Çin'in ardından dünyanın en büyük üçüncü ekonomisi durumunda bulunuyor.

Uluslararası Para Fonunun (IMF) Dünya Ekonomik Görünümü Ekim 2010 raporundaki verilere göre, geçen yıl Japonya'nın gayri safi yurtiçi hasılası (GSYH) 5 trilyon 390 milyar dolar oldu. Böyle-

ce Japonya geçen yıl dünyadaki GSYH'nin yüzde 8,7'sini oluşturdu.

Küresel ekonomik kriz nedeniyle 2009 yılında yüzde 6,3 daralan Japon ekonomisi geçen yıl ise yüzde 3,9 büyüdü. Japonya'nın bu yıl ise yüzde 1,6 büyümesi bekleniyor.

Toplam nüfusun 127 milyon 368 bini bulunduğu tahmin edilen Japonya'da 62 milyon 414 bin kişi istihdam ediliyor. Geçen yıl bu ülkede işsizlik oranı yüzde 5,1 olurken,

cari işlemler fazlası ise 166 milyar 463 milyonu buldu.

Japonya'nın kamu borcu 5,3 trilyon dolarlık GSYH'sinin iki katına yaklaşırken, bütçe açığı ise GSYH'nin yüzde 9'u seviyesinde bulunuyor.

Japonya ekonomisi, 1868 yılında Batı'ya açıldığı Meiji döneminde yöneticilerin piyasa ekonomisini kabul etmesiyle genişlemeye başladı. Bugün bilinen birçok teşebbüsün kurulduğu bu dönemde Japonya Asya'nın en gelişmiş ülkesi ol-

du. Japonya'da reel ekonomik büyümenin olduğu 1960'dan 1980 yılına kadar olan dönem "Japon mucizesi" olarak değerlendirildi. Ekonomi 1960 ve 1970'li yıllarda ortalama yüzde 7,5, 1980'li yıllar 1990'lı yılların başlarında ise yüzde 3,2 oranında büyüme kaydetti.

"Kayıp on yıl" olarak adlandırılan 1990'lı yıllarda ise büyüme oranı önemli oranda düşerken, ortalama büyüme yüzde 1,7 seviyesinde seyretti. Bu yıllarda büyümenin yavaşlamasının en önemli sebebi varlık fiyatı balonu ile borsa ve emlak piyasalarında spekülasyon aşırılıkları önlemeyi amaçlayan iç politikalar oldu. Japonya'da daha sonraki yıllarda ekonomik büyümede toparlanmayı sağlama çabaları önemli karşılık bulmazken, 2000 yılında küresel ekonomideki gerilemeyle daha fazla zarar gördü. Ekonomi yüzde 2,8 oranında büyüdüğü 2005 yılından sonra güçlü toparlanma sinyalleri verdi, söz konusu yılda bu büyüme oranı ABD ve AB'yi geçti.

Büyük bir sanayi kapasitesine sahip ve yüksek teknoloji gerektiren elektronik mallar, motorlu araçlar, büro makineleri, gemi, kimyasal ürünler, tekstil ve işlenmiş gıda ürünleri üretilen ülkede, arazinin yüzde 13'ü işlenebiliyor.

Pirinç, şeker pancarı, sebze, meyve, domuz, çiftlik hayvanları, süt ürünleri, yumurta ve balığın tarımsal ürünleri oluşturduğu Japonya, gıda ihtiyacının yüzde 60'ını ithal ediyor. Dünyanın en büyük balıkçılık filosuna sahip ülke, küresel balık avının yaklaşık yüzde 15'ini yaparak, bu alanda Çin'den sonra ikinci durumda bulunuyor.

İmalat, inşaat, dağıtım, emlak, hizmetler ve iletişimin önemli endüstriler olduğu Japonya'da, GSYH'nin yüzde 75,9'u hizmetler, yüzde 23'ü sanayi ve yüzde 1,1'i tarımdan oluşuyor.

Japonya, dünyanın en büyük bankalarından bazılarını ve şirketlerin piyasa değeri bakımından dünyayı ikinci büyük borsası olan Tokyo Borsası'na ev sahipliği yapıyor. 2010 yılında kamuya açık şirketlerin piyasa değeri 3 trilyon 537 milyar dolardı.

Geçen yıl itibarıyla Forbes dergisinin dünyanın en büyük 2000 şirketi listesinde 210 şirketle Japonya ABD'den sonra ikinci sırada yer alıyordu.

Japonya'da 2008 yılı itibarıyla enerjinin yüzde 46,4'ü petrol, yüzde 21,4'ü kömür, yüzde 16,7'si doğalgaz, yüzde 9,7'si nükleer santraller ve yüzde 2,9'u hidroelektrik santrallerinden üretildi. Elektrik

enerjisinin yüzde 22,5'inin nükleer santrallerden elde edildiği ülke, enerjide önemli oranda dışa bağımlı olması nedeniyle kaynaklarını çeşitlendirmeye ve enerjide tasarrufu artırıcı önlemlere önem veriyor.

Karayolu ve demiryoluna önemli yatırımların yapıldığı Japonya'da, saatte 250 kilometre hıza ulaşan Shinkansen trenleri önemli kentleri birbirine bağlarken, düzinelere demiryolu şirketleri bölgesel ve yerel yolcu ulaştırma piyasalarında rekabet ediyor. 173 havaalanının bulunduğu ülkede sadece yurt içi uçuşlarda kullanılan Haneda havaalanı, Japonya'nın en büyük ve Asya'nın ikinci en işlek havaalanı konumunda bulunuyor. Japonya'nın önemli uluslararası havaalanları arasında Narita, Kansai ve Chubu Centrair bulunuyor. Ülkenin en büyük ve en işlek limanı Nagoya'da, Japonya ticaretin yüzde 10'u yapılıyor.

Japonya'nın en önemli ticari ortaklarını Çin, ABD, AB, Güney Kore, Tayvan, Avustralya, Suudi Arabistan, Avustralya, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Tayland oluşturuyor.

Başlıca ihracat kalemleri motorlu araçlar, elektronik ürünler, yarı iletkenler, ulaştırma teçhizatları, bilgisayarlar ve kimyasal ürünler-

den oluşan Japonya, en fazla ihracatını Çin, ABD, Güney Kore, Tayvan, Hong Kong, Singapur, Tayland ve Almanya'ya yapıyor. 2009 yılı itibariyle Japonya'nın Çin'e ihracatı yüzde 18,88, ABD'ye yüzde 16,42, Güney Kore'ye yüzde 8,13, Tayvan'a yüzde 6,27 ve Hong Kong'a yüzde 5,49 oldu. Japonya'nın geçen yıl 765.2 milyar dolar ihracat yaptığı tahmin ediliyor.

Geçen yıl 636.8 milyar dolar ithalat yaptığı sanılan Japonya'nın en önemli ithal kalemleri arasında ise petrol, ham madde, gıda ürünleri, kereste, makina ve teçhizat, kimyasal ürünler ve tekstil ürünleri bulunuyor.

En fazla ithalatını Çin, ABD, Avustralya, Suudi Arabistan, Güney Kore, Endonezya ve BAE'den yapan Japonya'nın, yine 2009 yılı itibariyle Çin'den ithalatı yüzde 22,2, ABD'den yüzde 10,96, Avustralya'dan yüzde 6,29, Suudi Arabistan'dan yüzde 5,29, BAE'den yüzde 4,12, Güney Kore'den yüzde 3,98 ve Endonezya'dan yüzde 3,95 oldu.

Japonya, bu yıl ocak ayında Çin'e 11,2 milyar dolar ihracat, Çin'den 14,9 milyar dolar ithalat yaptı. Aynı dönemde ABD'ye ihracatı 9,1 milyar dolar ve ithalatı 5,6 milyar dolar olan Japonya, Güney Kore'ye

5,1 milyar dolar mal ihraç etti, bu ülkeden ithalatı ise 2,97 milyar doları buldu. Japonya'nın ocak ayında AB ülkelerine ihracatı 6,95, bu ülkelerden ithalatı ise 6,18 milyar dolar oldu.

Aynı dönemde Suudi Arabistan'a 409.9 milyon dolar, BAE'ye 462.9 milyon dolar mal ihraç eden Japonya'nın bu ülkelerden ithalatı sırasıyla 3,10 milyar dolar ve 3,93 milyar doları buldu. Bu iki ülkeyle yapılan ticarete ihracatın ithalattan fazla olmasında Japonya'nın ham petrol alımı önemli rol oynadı.

Dünyanın en hızlı yaşlanan nüfusuna sahip ülkelerden biri olan Japonya, aynı zamanda erkeklerde ve kadınlarda en yüksek ortalama yaşam süresine ve düşük doğum oranına sahip bulunuyor. Ülkede nüfustaki mevcut durumun sürmesi halinde çalışma çağındaki nüfusun gelecek 25 yılda yüzde 20'nin üzerinde azalacağı tahmin ediliyor.

Japonya'da 11 Mart'ta meydana gelen deprem ve tsunami, otomotiv, elektronik, enerji, maden ve imalat sektöründe faaliyet gösteren birçok şirketin üretimini olumsuz etkiledi. Japon şirketlerinin üretimini durdurması ayrıca yarı iletken ve elektronik malzeme ile araç üreten Japonya dışındaki diğer küresel şirketler için malzeme tedariki endişesi yarattı.

Dünyanın en büyük otomotiv şirketi Toyota, 12 ana montaj fabrikasında üretimini 22 Mart'a kadar durdururken, bu 95 bin araçlık üretim kaybına yol açtı. Bu hafta Japonya'da yedek parça üretimi yapılan 7 fabrikada servis merkezleri için üretime yeniden başlayacağını açıklayan şirket, 21 Mart'tan itibaren ise deniz aşırı ülkelerdeki montaj fabrikaları için araç parçaları üretimine başlayacak.

Honda, üretimi durdurma kararını 23 Mart'a uzatırken, Nissan, Japonya'daki dört montaj fabrikasından üçünde üretime ara verdi. Goldman Sachs'a göre, bir günlük üretim kaybı Toyota'ya 73,9 milyon dolara, Honda ve Nissan'a ise 24,6 milyon dolara mal oluyor. Mazda, ülkenin güneybatısındaki iki fabrikasında üretimini 20 Mart'a kadar durdurdu. Fuji Heavy Industries şirketi, başkent Tokyo'nun kuzeyinde Gunma bölgesinde Subaru marka araçlarla ilgili parça üreten beş fabrikada faaliyetlerine ara verdi.

Fransız otomotiv şirketi Renault'nun Güney Kore birimi Renault Samsung, potansiyel parça sıkıntısı nedeniyle tam zamanlı üretimini durdurma kararı aldı. ABD'nin en büyük otomotiv şirketi General Motors da parça sıkıntısı nedeniyle Louisiana eyaletindeki pikap fabri-

kasının geçici olarak atıl duruma geleceğini açıkladı.

Elektronik şirketlerinden Sony, LCD'lerde kullanılan optik film üreticisi fabrikasında üretime başlarken, bazıları deniz aşırı müşteriler dahil diğer imalatçılar için malzeme sağlayan 7 fabrikasını kapalı tutmaya devam ediyor.

Toshiba'nın, görüntü sensörleri ve mikro işlemciler için LSI çip üretilen Iwate bölgesindeki fabrikasında halen üretim yapılmıyor. Toshiba, akıllı telefonlar ve diğer cihazlar için küçük LCD üretilen fabrikasının da zarar gören makinaların onarımı için bir ay kapalı kalacağını belirtti.

Dünyanın en büyük dijital kamera üreticisi Canon, biri lens, diğeri yazıcılar için mürekkep ve üçüncüsü LCD ekran yapımı için ekipman üreten üç fabrikasında üretime bu hafta yeniden başlayamayacağını açıkladı. Canon, gerekli parçaları

tedarik etme güçlüğüyle karşı karşıya bulunduğunu da kaydetti. Nikon da dört üretim tesisini kapalı tutmaya devam ediyor.

Panasonic, ülkenin kuzeyindeki üretim tesislerinde hasarın büyük olmadığını, ancak altyapının onarımı için bu tesislerde faaliyetlere başlamanın zaman alacağını bildirdi.

Dünyanın 5 nolu çip üreticisi Renesas, üretimini durdurduğu 8 fabrikasında üretimin ne zaman başlayacağına ilişkin bilgi vermedi. Plastik PVC ve yarı iletken yapımında kullanılan silikon yonga plakasının dünyadaki en önemli üreticisi Shin-Etsu şirketinin, deprem ve tsunaminin vurduğu iki fabrikasında üretim halen yapılmıyor.

Maruzen petrokimya şirketi Tokyo'nun doğusundaki Chiba'da, JX Holdings de Tokyo yakınındaki Kawasaki'de gazyağı üretim tesislerini kapattı. Kyokuto Petroleum

şirketi günlük 175 bin varil petrolün işlendiği Chiba'daki rafinerisinde üretimi durdurdu.

Mitsubishi Chemical da Kashima'da enerji kesintisi nedeniyle gazyağı tesislerinde operasyonlarına ara verdi. Sumitomo Metal Industries, Kashima'daki çelik fabrikasında çıkan yangın söndürülmesine rağmen üretime henüz başlamadı. JFE Steel şirketi, Tokyo yakınındaki Higashi Nihon fabrikasında iki maden eritme fırınında faaliyetlerine yeniden başladı, ancak elektrik kesintisi nedeniyle üretime ara verdi.

Japonya'nın en büyük bakır döküm hanesi şirketi Pan Pacific Copper, elektrik kesintisi nedeniyle Hitachi rafinerisinde faaliyetlerini durdurdu. Mitsui Mining şirketinin, Hachinohe Zinc döküm hanesinde ve Mitsubishi Material şirketinin, Onahama bakır döküm hanesinde halen üretim yapılmıyor.

Oklar derecelendirme kuruluşlarına yöneldi

Ekonomik krizlerin oluşumuna olan katkıları nedeniyle derecelendirme (Rating) kuruluşları eleştiriliyor. IMF tarafından son yayınlanan çalışma da kredi derecelendirme kuruluşlarının rolleri geniş kapsamlı bir tartışma alanı oluşturdu.

Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından yayınlanan son 'Küresel Finansal İstikrar Raporu'nda, kredi derecelendirme (rating) kuruluşlarının (KDK) son yaşanan 2007-2009 finansal krizi ile 2010 yılında Avrupa'da yaşanan hükümet bönoları krizinde oynamış oldukları, krizleri tetikleyici, azdırıcı ya da krizleri önleyici ve yumuşatıcı rollerle ilgili geniş kapsamlı bir araştırma yazısı yayınlanmıştır. Aşağıdaki bölümlerde bu çalışmada yer alan önemli bulgular ana çizgileriyle verilmektedir.

Sabit getirili finansal araçların işlem gördüğü piyasalarda derecelendirme kuruluşlarınca belirli ku-

ral, yönetmelik ve usullere göre yapılan derecelendirmeler, söz konusu finansal türev araçlar üzerinde önemli bir "değer tespiti, ruhsatlandırma - certification" rolü oynarlar. Bu şekilde rating kuruluşlarınca verilen notlarda bir değişiklik yapılması durumunda, bu değişiklik yatırımcıları ilgili menkul kıymeti satın almak ya da elden çıkarmak hususunda tetikleyerek, piyasalarda istikrarı bozucu dolaylı, karmaşık ve düşünilemeyecek sonuçları beraberinde getiren etkilere yol açabilir. Bu durum yaşanan son finansal kriz sürecinde yapılandırılmış finansal türev araçların¹ kredi notlarının keskin biçimde düşürülmesinin ardından gözlemlenmiştir.

Daha yakın zamanda ise özellikle Euro Bölgesinde bazı hükümetlerin kamu borçlarını geri ödemekte acze düşmeleri ve söz konusu ülkelerin kredi notlarında derecelendirme kuruluşlarınca yapılan indirimler dikkatlerin tekrar bu derecelendirme kuruluşlarına ve derecelendirme metotları üzerine odaklanmasına yol açmıştır. Özellikle derecelendirme kuruluşları tarafından verilen notun "yatırım yapılamaz" seviyesine düşürüldüğü not indirimlerinde, birçok yasal düzenlemede ve ticari kontratlarda bu notlara atıfta bulunulduğu cihetle, bu not indirimlerinin finansal piyasalarda istikrarı bozup, bozmadığı konusu ön planda önem kazanmıştır. KDK'lar not verme işleminde,

notlarda ortaya çıkabilecek keskin hareketleri, oynamaları yumuşatmak için ‘hareketli ortalamalar’ gibi teknikler uygulamakta iseler de bu yöntem derecelendirmeleri kriz çıkarmaya ya da azdırmaya daha yatkın hale getirmektedir. Zira notun düşürülmesi ilgili mevzuat çerçevesinde bankaları zararlarını karşılamak için, sermayeye en çok ihtiyaç duydukları bir dönemde sermaye artırımını durumu ile karşı karşıya bırakmakta - bu şekilde resesyondan çıkılabilmesi için gerekli kredi hacmi genişlemelerinin önü kesilmekte - diğer taraftan menkul kıymetlerde satış dalgası yaratarak krizin derinleşmesine katkıda bulunabilmektedir. Ancak yakın geçmiş dönemde yöneltilen tüm eleştirilere karşın KDK’lar sabit getirili menkul kıymetlerin pazarlanmasında önemli bir rol oynamaktadırlar. Yatırımcılar sahip oldukları sabit getirili yatırım araçlarının bir kredi notu olmasını gerekli görürken, hükümetler, borçlanma sürecinde kendilerinin ve müşterileri olan özel kesim yatırımcılarının küresel sermaye piyasalarına açılabilmesi ve yabancı sermaye çekebilmesi için derecelendirme notuna ihtiyaç duymaktadırlar.

Genelde kamu hazinelerinin ne zaman hangi koşullar altında borçlarının geri ödenmesinde acele düşecekleri konusunda yapılan derecelendirmeler makul ölçüde sağlıklı

olmakta ve doğruyu göstermektedir. Ancak kamu borcunun bileşimi ve bir değişkene –döviz gibi- bağlı borçlanmalar konusunda daha dikkatli davranılması, ilgili hazine borçlarına ilişkin olarak verilecek derecelendirme notunun daha güvenilir olmasını sağlayabilir.

Dolayısıyla KDK’lar borçlunun yükümlülüklerini yerine getirebilme yeteneği konusunda bağımsız biçimde değerlendirme ve tespit yapmak suretiyle borçlanan ile yatırımcı arasında mevcut asimetrik bilgi düzeyi² sorununa da çözüm getirirler.

Bununla beraber hazine bonoları alanında yapılan not indirimlerinin, özellikle birkaç basamak haliyle yapılan indirimlerin, ardıl ve karmaşık etkiler doğurduğu ve birden çok ülkeyi ve piyasayı olumsuz etkilediği 2007-2010 döneminde bazı Euro bölgesi ülkeleri (Yunanistan, İrlanda, Portekiz ve İspanya) için yapılan kredi değerlendirmeleri sonucu gözlemlenmiştir. Bu indirimler bir taraftan ‘hazine borçları ödeme aczi riski faiz farkını (CDS) yükseltip, esasen zor durumdaki bu ekonomilerin borçlanma maliyetlerini yükseltirken, öte yanda diğer ülkeleri de olumsuz etkilemekte ve borsalar üzerinde baskı oluşturmaktadır. Not indirimlerinin krizleri azdırıcı ve yaygınlaştırıcı etkileri dikkate alınarak, Haziran

2010’da yapılan G – 20 Toplantısı Sonuç Bildirgesine paralel şekilde, AB Finansal İstikrar Fonu ile A.B.D. ve Japonya gibi bazı ülkeler kredilere ilişkin mevzuatta, KDK tarafından verilen notlara fazla atıfta bulunulmaması ve bunların referans gösterilmemesi yolunda çalışma yürütmektedirler.

KDK ile ilgili bir diğer eleştiri konusu da bu kuruluşlarca yapılan derecelendirmelerin masrafı menkul varlık ihraç eden şirket ve hükümetlerce karşılanmakta ve ihracı yapanlar en iyi notu verecek kuruluş bulma çabası içinde olmaktadır. Hernekadar KDK’lar güvenilirliklerini – şöhretlerini – korumak için sürekli özen göstermek durumunda iseler de, KDK sayısının kısıtlı olması ve rekabet eksikliği ile yeterli müşteri garantisi olması yaptıkları derecelendirmenin kalitesi konusunda birbirleri ile rekabet içine girmeleri hususunda onlara yeterli motivasyon sağlamamaktadır. KDK’na göre masrafların yatırımcılar tarafından karşılanıyor olması da yine bazı çıkar çatışmalarına yol açabilecek niteliktedir.

Aşağıdaki Tabloda dünyada önde gelen kredi derecelendirme kuruluşları olan Fitch, Standard & Poors ve Moody’s’e ait notlar, bu notlara ilişkin değerlendirme yorumları ile Moody’s’in 1983-2009 yıl-

Değerlendirme (Yorum)	Fitch ve S & P	Moody's	Moody's 5 Yıllık İflas Oranı		
			İdeal	Şirket	Hazine
En yüksek kalite	AAA	Aaa	0.003	0.086	
Yüksek kalite	AA+ AA AA-	Aa1 Aa2 Aa3		0.247	
Güçlü ödeme kapasitesi	A+ A A-	A1 A2 A3	0.730*	0.806*	0.000*
Yeterli Ödeme kapasitesi	BBB+ BBB BBB-	Baa1 Baa2 Baa3	3.050*	2.027*	2.437*
Belirsizlik varsa da muhtemelen yükümlülüklerini yerine getirir	BB+ BB BB-	Ba1 Ba2 Ba3	11.860*	11.444*	8.079*
Yükümlülükler yüksek riskli	B+ B B-	B1 B2 B3	27.050*	26.24*	10.572*
İflasla riskine maruz	CCC+ CCC CCC-	Caa1 Caa2 Caa3			
İflasa yakın veya iflas etmiş	CC C D	Ca C D		52.35*	32.458*
* Not kategorisindeki en düşük dereceye ilişkin					

ları arasında not verdiği hazine ve şirketlerdeki ödeme gücünü içine girme (iflas) oranları % olarak verilmektedir.

KD Kuruluşları genelde bir not değişimine gitme durumu söz konusu ise bunun işaretini önceden verirler. Örneğin gelecek 90 gün içinde bir not indirimi düşünülüyorsa negatif 'gözden geçirme' veya 'izleme' bildiriminde bulunurlar. İki yıl içerisinde bir not indirimi olasılığı-

nın mütalaa edilmesi halinde ise negatif 'görünüm' bildiriminde bulunurlar.

2001 yılında yaşanan derin ekonomik krizin ardından dalgalanmalar göstermekle beraber 2008 yılı son çeyrek dönemine kadar süren kesintisiz büyüme ve tanık olunan istikrarlı siyasi yapı Türkiye için KDK'nca verilen kredi değerlendirme notlarına da yansımıştır. Aşağıda S & P, Fitch, Moody's ve JCR

(Japon Credit Rating Agency) tarafından Türkiye için verilen kredi notları 2004 yılı sonu ve 2011 yılı Şubat ayı sonu itibarıyla verilmektedir.

Görüldüğü gibi günümüzde Türkiye önde gelen kredi derecelendirme kuruluşlarınca "belirsizlik varsa da muhtemelen yükümlülüklerini yerine getirir" konumunda mütalaa edilmektedir.

Türkiye Kredi Notu Gelişimi

Derecelendirme Kuruluşu	S & P	Fitch	Moody's	JCR
2004 Yılı Sonu	BB - (durağan)	B+ (pozitif)	B 1 (durağan)	B + (pozitif)
2011 Şubat sonu	BB + (pozitif)	BB + (pozitif)	Ba2 (pozitif)	BB (durağan)

Kaynak. Hazine Müsteşarlığı, Kamu Borç Yönetimi Raporu, Şubat 2011.

- Örneğin 'varlığa dayalı ticari borç senetleri'; Konut kredisi – mortgage – ana para veya bireysel kredi kartı, otomobil kredisi taksit ödemelerine, bu geri ödemelerin rehin edilmesine dayalı olarak ihraç edilmiş borç senedi ve bonolar gibi.
- Bir satış işleminde satışa konu varlık konusunda tarafların aynı kapsam ve derinlikte bilgiye sahip olmadıkları durum.

Dünya Ekonomisi

OECD; öncü göstergeler büyümeyi işaret ediyor

OECD; genel eğilime göre değişim noktalarını tahmin amacıyla oluşturulan Bileşik Öncü Göstergeler'den 2011 yılı Ocak ayına ait olanı, birçok örgüt ülkesinde genişlemeyi işaret ettiğini açıkladı. Ülkeler bazında, Almanya, Japonya ve ABD için göstergeler genel ekonomik eğilime göre güçlü bir genişlemeyi işaret etmeye devam etti.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD)'nin Ocak ayına ait Bileşik Öncü Göstergeler (Composite Leading Indicators), birçok örgüt üyesi ülkede ekonomik genişlemeye işaret etmeyi sürdürdü.

OECD açıklamasında, “Diğer büyük ekonomiler için Bileşik Öncü Göstergeler bir önceki ayın değerlendirmelerine göre küçük değişiklikler gösterdi.

Çin'e ait BÖG ekonomik etkinliklerde ılımlı bir azalış olasılığına işaret ediyor. Brezilya'nın göstergesi uzun vadeli potansiyeline yakın kalırken, Hindistan'a ait veriler ekonomik eğilime göre bir yavaşlamayı gösteriyor. Rusya'nın göstergesi ise genişlemeyi işaret etmeyi sürdürüyor” denildi.

Fransa ve Kanada için Bileşik Öncü Göstergeler'de büyümede yeniden kazanılan bir mo-

mentumun işareti görüldü. İngiltere'nin göstergeleri yavaş ancak istikrarlı genişleme adımını işaret ederken, İtalya için elde edilen veriler ılımlı bir azalışı ortaya koydu.

OECD Kalkınma Merkezi'nin yeni Asya İş Döngüsü Göstergeleri (ABCI)'nin de ASEAN ekonomilerinin büyüme momentumlarını koruma olasılıklarının devam ettiğini ortaya koydu

Uluslararası, ABD Doları, önemli para birimleri karşısında kararsız bir seyir izlerken, altın fiyatları değer kazandı. ABD ham petrolünün varil fiyatı 101 dolar seviyelerinde işlem gördü.

ABD Merkez Bankası (Fed), ekonomideki toparlanmanın güç kazandığını, artan enflasyon baskılarının muhtemelen geçici olacağını bildirdi. Fed Açık Piyasa Komitesi'nin (FOMC) faiz toplantısından sonra yapılan açıklamada, "Ekonomideki toparlanma sağlam temeller üzerinde ve istihdam piyasasında koşullar kademe kademe düzeliyor gibi görünüyor" denildi.

Toplantıda yüzde 0 ile yüzde 0,25 arasındaki gösterge faiz oranını da değiştirmeyen Fed, ekonominin daha güçlü büyümesi ve işsizliğin düşürülmesine yardımcı olmak amacıyla 600 milyar dolar büyüklüğündeki tahvil alım programının Haziran ayı sonuna kadar sürdürüleceğini teyit etti.

ABD Ticaret Bakanlığı, geçen yıl Ekim-Aralık döneminde cari işlemler açığının yüzde 9,7 dü-

şerek 113.3 milyar dolar olduğunu açıkladı. Geçen yılın tamamında ise cari işlemler açığı önceki yıla göre yüzde 24,3 artışla 233.3 milyar doları buldu.

ABD Çalışma Bakanlığının açıkladığı verilere göre, tüketici fiyatları endeksi yüzde 0,5 artış gösterdi. Gıda ve enerji maliyetleri dışarıda tutularak hesaplanan çekirdek tüketici fiyatları da şubat ayında yüzde 0,2 arttı.

Japonya'nın kuzeydoğusuna meydana gelen 9,00 şiddetindeki deprem ve tsunami felaketinin ardından bölgenin yeniden inşasının maliyetinin 180 milyar dolara çıkacağını belirtiyor.

Japonya'nın rafine kapasitesinin üçte birini oluşturan günlük 1,4 milyon varil petrolün işlendiği altı petrol rafinerisi, ikisi yangından olmak üzere üretimini durdurdu. Deprem ve tsunami, çelik fabrikalarının üretimini de olumsuz etkiledi. Nükleer santrallerin gördüğü zarar nedeniyle yaygın elektrik kesintileri de birçok şirketi üretimini durdurmaya zorladı.

Elektronik şirketi Sony biri Blu-Ray disk üreticisi olmak

üzere bazı fabrikalarında üretime son verdi. Toshiba şirketi de aynı önleme başvurdu. Toyota dahil dünyanın en büyük bütün otomotiv şirketleri ülke çapında üretimlerine ara verdi.

Kamu borcu 5,3 trilyon dolarlık gayri safi yurtiçi hasılasının (GSYH) iki katına ulaşan dünyanın üçüncü büyük ekonomisi Japonya'nın, karayollarından demiryollarına, elektrik altyapısından limanlara kadar yeniden inşa çalışmalarının, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana görülmemiş ölçekte olacağı sanılıyor. Sigorta kaybıyla ilgili ilk tahminler de 60 milyar doları bulabiliyor. Hükümet, deprem ve tsunaminin yaralarını sarmak için mevcut bütçedeki 2,5 milyar dolarlık acil kaynakları devreye soktu.

Japonya Merkez Bankasının yaptığı yönetim kurulu toplantısının ardından para politikasını gevşetmek için yeni adımlar atılmasına karar verildi. Bankanın açıklamasında, "Finansal piyasalardaki istikrarı sağlamak için likidite sağlanması da dahil her olası önlemi alacağız. Dep-

remin verdiği zarar coğrafi olarak yayılıyor ve muhtemelen üretim düşecek" denildi.

G-7 ülkeleri, Japon yeninin güçlenmesinin önüne geçmek için döviz piyasalarına müdahale konusunda anlaştı. Uluslararası döviz piyasalarına ortak müdahale kararını 2000 yılından bu yana ilk kez alan G-7 Maliye Bakanları ve Merkez Bankaları Başkanları toplantısından sonra yapılan ortak açıklamada, ABD, İngiltere, Kanada ve Avrupa Merkez Bankasının (ECB) Japonya ile beraber döviz piyasalarına "ortak müdahale" yapacağı belirtildi.

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA), petrol fiyatlarının yüksek seviyelerde kalması durumunda ekonomik büyümenin belirgin şekilde yavaşlayacağını bildirdi.

IEA'nın aylık raporunda, halihazırda 2009-2010'a göre yaklaşık yüzde 50 oranında fazla olan petrol fiyatlarının gerilememesi durumunda 2011 yılı için küresel ekonomideki büyümenin öngörülenin 1 ila 3,5 puan altında kalacağına işaret edildi.

Uluslararası Enerji Ajansı Başkanı Nobuo Tanaka, Japonya'da meydana gelen deprem ve tsunami felaketinden sonra bu ülkenin petrol ihtiyacı konusunda kaygı duymadığını ve talep gelirse IEA'nın stratejik stoklarından harcama yapmaya hazır olduğunu vurguladı.

IEA raporunda, Japonya'daki 11 reaktörün elektrik üretimini durdurması durumunda petrol tüketiminin günlük ortalama 200 bin varil artabileceğini belirterek, Libya'nın petrol ihracatının durma noktasında olduğu, eski seviyeye gelmesinin aylar alabileceğini kaydetti.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Portekiz'in "A1" olan uzun vadeli devlet tahvili kredi notunu iki kademe birden düşürerek "A3"e indirdi, görünümünü ise "negatif" olarak belirledi.

Kuruluştan yapılan açıklamada, kararda, hükümetin iddialı bütçe düzenlemelerine karşın ekonomik konjonktürdeki belirsizliklerin devam etmesinin etkili olduğu belirtilerek, zorlu piyasa koşullarında hükümetin finans-

man maliyetinin arttığına işaret edildi. Moody's ayrıca Mısır'ın "Ba2" olan devlet tahvili kredi notunu bir kademe indirerek "Ba3"e çekti, görünümünü ise "negatif" olarak belirledi. Kuruluştan yapılan açıklamada kararın, ülkede 31 Ocaktan bu yana devam eden politik belirsizliği, etkin ve istikralı bir hükümete geçişin başarılıp başarılamayacağına yönelik endişeleri ve politik istikrarsızlığın ülkenin genel ekonomik performansına olan olumsuz etkisini yansıttığı belirtildi.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Bahreyn'in "A-" olan uzun vadeli kredi notunu iki kademe birden indirerek "BBB"ye çekti, görünümünü ise "negatif" olarak belirledi.

Kuruluştan yapılan açıklamada, kararın, ülkede yaşanan yönetim karşıtı gösteriler ve göstericilere müdahale etmek üzere Suudi Arabistan askeri birliklerinin ülkeye girmesiyle son dönemde artan politik riskleri yansıttığı vurgulandı.

Enflasyon 41 yılın en düşüğünde

Mart ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 1,22, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 5,40, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 10,08 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 9,36 artış gerçekleşti. Aylık değişim tarım sektöründe yüzde 0,68, sanayi sektöründe ise yüzde 1,34 olarak gerçekleşti. ÜFE sonuçları sanayinin alt sektörleri bazında değerlendirildiğinde en yüksek aylık artış yüzde 15,06 ile metal cevheri alt sektöründe yaşandı. 785 maddeden 185 maddenin ortalama fiyatlarında artış gerçekleşti.

Mart ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 0,42, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 1,57, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 3,99 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 7,29 artış gerçekleşti. Ana harcama grupları itibariyle bir ay önceye göre en yüksek artış yüzde 1,57 ile ulaştırma grubunda yaşandı. Bir önceki yılın aynı ayına göre TÜFE'de en yüksek artış ise yüzde 8,01 ile lokanta ve oteller grubunda oldu. Endeksteki 445 maddeden 272 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 106 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti.

ÜFE	MART 2011 (2003=100)	MART 2010 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,22	1,94
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	5,40	4,24
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	10,08	8,58
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	9,36	1,63

TÜFE	MART 2011 (2003=100)	MART 2010 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,42	0,58
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	1,57	3,93
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	3,99	9,56
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	7,29	6,53

		2011			2010								
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	2,36	1,72	1,22	2,35	-1,15	-0,50	-0,16	1,15	0,51	1,21	-0,31	1,31
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	2,36	4,13	5,40	6,69	5,47	4,93	4,77	5,98	6,52	7,80	7,47	8,87
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,41	0,73	0,42	0,60	-0,36	-0,56	-0,48	0,40	1,23	1,83	0,03	-0,30
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,41	1,14	1,57	4,55	4,17	3,59	3,09	3,50	4,77	6,69	6,72	6,40

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Şubat (Milyon TL)			2010 Yılı Bütçe Hedefi
	2010	2011	Artış (yüzde)	
Genel Bütçe Gelirleri	38.148	46.354	21.5	271.650
Vergi Gelirleri	33.441	40.858	22.1	232.220
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	10.306	13.125	27.3	70.495
Gelir Vergisi	5.961	6.834	14.6	47.346
Gelir Vergisi Tevkifatı	5.841	6.385	9.31	43.158
Kurumlar Vergisi	4.345	6.291	44.7	23.149
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	4.275	6.239	45.9	22.301
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	1.833	2.070	12.9	6.124
Motorlu Taşıtlar Vergisi	1.808	2.048	13.2	5.906
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	13.574	16.203	19.3	97.187
Dahilde Alınan KDV	3.952	5.665	43.3	26.830
Özel Tüketim Vergisi	8.195	9.018	10.0	61.146
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	661	696	5.29	4.278
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	5.439	6.630	21.8	44.767
İthalde Alınan KDV	5.006	6.006	19.9	41.039
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.275	1.112	-12.7	7.297
Harcamalar	44.936	46.062	2.50	312.573

EKONOMİK VERİLER

	2009	2008	2007	2006	2005	2004
GSYH (Cari fiyatlarla milyon TL)	953.974	950.534	843.178	758.391	648.932	559.033
GSYH (milyon/dolar)	617.611	742.094	658.786	526.429	481.497	390.387
GSYH (Değişim Hızı sabit fiyatlarla %)	-4.7	0.7	4.7	6.9	8.4	9.4
Kişi başına GSMH (ABD Doları)	8.590	10.376	9.33	6.477	5.008	4.172
Sanayi Üretim Endeksi (2005=100)	103.2	114.3	115.3	107.8	100	
Toplam İhracat (milyon/dolar)	102.129	132.027	107.272	85.535	73.476	63.167
Toplam ithalat (milyon/dolar)	140.926	201.963	170.062	139.576	116.774	97.540
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-38.797	-69.936	-62.791	-54.041	-43.298	-34.373
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	72.5	65.4	63.1	61.3	62.9	64.8
İşsizlik Oranı (%)	14.0	13.5	10.6	9.9	10.3	10.3
Kamu Net Borç Stoku (milyon TL)	309.740	267.990	248.421	258.198	270.275	274.195
İç Borç Stoku (milyon TL)	330.005	274.827	255.310	251.470	244.782	224.483
Türkiye Dış Borç Stoku (milyon/\$)	271.140	277.669	249.386	207.593	169.732	160.980
Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyon TL)	441.507	380.321	333.485	345.050	331.520	316.528
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-13.854	-41.947	-38.311	-32.193	-22.198	-14.431

(Bin YTL)	2010		2010		2009
	11 Mart	04 Mart	31 Aralık	12 Mart	31 Aralık
Emisyon	50.436.134	50.758.307	37.644.533	39.619.683	38.340.278
Para Arzı					
- M1	127.345.872	127.190.314	98.877.795	101.711.703	107.051.398
- M2	603.113.772	602.785.753	492.307.845	501.064.394	494.024.148
- M3	631.288.532	631.027.055	520.010.288	529.397.062	520.674.414
Yurtiçi Kaynaklı TL Mevduat	390.197.841	386.743.567	306.618.484	314.427.828	305.200.507
- Vadeli Tasarruf	244.110.933	244.298.592	202.023.237	206.704.291	197.976.696
- Vadesiz Tasarruf	27.762.113	28.515.799	19.473.006	20.279.871	19.800.398
- Vadeli Ticari	70.318.735	69.576.224	50.501.266	52.223.582	49.483.951
- Vadesiz Ticari	19.102.624	19.128.637	14.456.071	14.483.211	16.761.263
- Resmi Mevduat	28.903.436	25.224.315	20.164.904	20.736.873	21.178.199
Kredi Stoku	460.360.435	458.213.628	311.578.634	319.971.956	305.478.312
- Tüm Banka Kredileri	460.360.435	458.213.628	311.578.634	319.971.956	305.478.312
- M.B. Kredileri	0	0	0	0	0
Bank. El. Tah. ve Bono	247.413.113	247.366.084	244.398.034	249.617.047	237.628.748

Mevzuat Değişiklikleri

- 02.03.2011** - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 406)
- Fındık Üreticilerine Alan Bazlı Gelir Desteği ve Alternatif Ürüne Geçen Üreticilere Telif Edici Ödeme Yapılmasına Dair Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2011/8)
- 08.03.2011** - Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: II, No: 27)
- 09.03.2011** - Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: X, No: 26)
- Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: XI, No: 31)
- 10.03.2011** - Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Makine ve Ekipman Alımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2011/10)
- 11.03.2011** - Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2011/9)
- Tütün Üretiminden Vazgeçip Alternatif Ürün Yetiştiren Üreticilerin Desteklenmesine Dair Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2011/12)
- 12.03.2011** - Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması Hakkında 6111 Sayılı Kanun Genel Tebliği (Seri No: 1)
- 15.03.2011** - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 407)
- Çiftçi Kayıt Sistemine Dahil Olan Çiftçilere Mazot, Gübre ve Toprak Analizi Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2011/15)
- 16.03.2011** - İhraççıların Muafiyet Şartlarına ve Kurul Kaydından Çıkarılmalarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: IV, No: 50)
- Sermaye Piyasası Kanunu'na Tabi Olan Anonim Ortaklıkların Uyacakları Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: IV, No: 51)
- 19.03.2011** - Kayıt Dışı İstihdamla Mücadelede Kamu İdareleri Denetim Elemanları ile İlgili 2011/3 Sayılı Başbakanlık Genelgesi
- 20.03.2011** - Finansal Araçlara İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 9) Hakkında Tebliğ (Sıra No: 211)
- Gelir Vergilerine İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 12) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 212)
  - Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması Standardı (TFRS 1) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 213)
- 26.03.2011** - Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: X, No: 26)
- 30.03.2011** - DÜZELTME (Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile İlgili)

Vergi Takvimi

- 11.04.2011** - 16-31 Mart 2011 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 16-31 Mart 2011 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
- 15.04.2011** - Mart 2011 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
- 20.04.2011** - Mart 2011 Dönemine Ait Kolalı Gazozlara İlişkin EK:7 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Mart 2011 Dönemine Ait Alkollü İçeceklerle İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Mart 2011 Dönemine Ait Tütün Mamullerine İlişkin EK:9 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Mart 2011 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Mart 2011 Dönemine Ait 5602 Sayılı Kanunda Tanımlanan Şans Oyunlarıyla İlgili Veraset ve İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 25.04.2011** - 2010 Yılına İlişkin Kurumlar Vergisi Beyannamesinin Verilmesi
- Mart 2011 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Ocak-Şubat-Mart 2011 Dönemine Ait Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı (GVK 98. Maddesinin 3. Fıkrasına Göre Üçer Aylık Beyanname Verme Hakkından Yararlananlar İçin)
- Ocak-Şubat-Mart 2011 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Madde Kapsamında Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Mart 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- Ocak-Şubat-Mart 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- Mart 2011 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- 1-15 Nisan 2011 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 26.04.2011** - Mart 2011 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Ödemesi
- Ocak-Şubat-Mart 2011 Dönemine Ait Tevkifatların Ödemesi (GVK 98. Maddesinin 3. Fıkrasına Göre Üçer Aylık Beyanname Verme Hakkından Yararlananlar İçin)
- Ocak-Şubat-Mart 2011 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Madde Kapsamında Yapılan Tevkifatların Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- Ocak-Şubat-Mart 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
- 1-15 Nisan 2011 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
- 02.05.2011** - 2010 Yılına İlişkin Kurumlar Vergisinin Ödemesi
- Mart 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)
- Mart 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)
- Mart 2011 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi

Mart 2011 Kronoloji

01 Mart Eski başbakan, Saadet Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan, İstanbul'da yüzbinlerce kişinin katıldığı cenaze töreniyle toprağa verildi.

02 Mart Maliye Bakanlığı, Torba Yasa'nın çıkmasıyla 5.5 milyon mektup göndererek borçların yeniden yapılandırılmasına dönük seferberlik başlattı.

03 Mart Ergenekon operasyonlarının 18'inci dalgasında İstanbul ve Ankara'da Nedim Şener, Ahmet Şık, Yalçın Küçük ile Oda Tv çalışanlarında aralarında bulunduğu 9'u gazeteci-yazar 10 kişi gözaltına alındı.

04 Mart Aralarında Nedim Şener ve Ahmet Şık'ın da bulunduğu 9 gazetecinin ve diğer meslektaşlarının gözaltına alınmasını İstanbul ve Ankara'da binlerce gazeteci protesto etti.

05 Mart Libya lideri Kaddafi 19'uncu güne giren halk isyanında askerlerini Zaviye'ye saldırttı, çıkan çatışmalarda 50 kişi ölürlen, 300 kişi yaralandı.

06 Mart Ergekenon soruşturmasından gözaltına alınan gazeteci Nedim Şener, Ahmet Şık, Yalçın Küçük ve Doğan Yurdakul'un da aralarında bulunduğu 7 kişi tutuklandı.

07 Mart Başbakan Erdoğan'ın ucube dediği Kars'taki insanlık Anıtı'nın yıkımı için mahkeme yürütmeyi durdurma kararı verdi.

08 Mart Rekabet Kurulu, 8 bankanın maaş promosyonları konusunda aralarında centilmenlik anlaşması yaptıkları iddiası ile yürüttüğü soruşturmada 7 bankaya 72,3 milyonluk para cezası verdi.

09 Mart 2.5 yıl hapis yatan Hüseyin Üzmez tutuklama süresini sınırlandıran CMK 102'den yararlanarak serbest kaldı.

10 Mart TÜRMOB Yönetim Kurulu Üyesi ve TESMER Sekreteri Rifat Nalbantoğlu milletvekili adayı adayı olması nedeniyle görevinden istifa etti.

11 Mart Japonya'nın kuzeydoğusu 8.9 şiddetinde dünyanın en büyük beşinci depremiyle sarsıldı. Ardından oluşan 10 metrelik tsunami dalgaları birçok yeri yıktı, yüzlerce insanı yuttu.

12 Mart 8.9'luk deprem ve tsunaminin vurduğu Japonya'da dünyanın en büyük nükleer santrallerinden Fukuşima'da bir reaktörün patlaması 2'nci Çernobil faciası alarmına yol açtı.

13 Mart Ünlü sanatçı İbrahim Tatlıses İstanbul Maslak'ta stüdyo çıkışı uğradığı silahlı saldırı sonucu ağır yaralandı.

14 Mart CHP lideri Kılıçdaroğlu, Kayseri Belediyesi'ndeki rüşvet iddiasını içeren el yazılı defteri, bir mektup eşliğinde Başbakan Erdoğan'a gönderdi.

15 Mart Deprem ve tsunami felaketlerinin ardından nükleer sızıntı tehlikesi ile karşı karşıya kalan Japonya'da borsanın değer kaybı 628 milyar doları buldu.

16 Mart Deprem nedeniyle nükleer felaketle karşı karşıya kalan Japonya'da insanlar ülkenin güneyine ve yurtdışına çıkıyor, ölü sayısı ise 4 bin 300'ü geçti.

17 Mart Ergenekon Savcısı Zekeriya Öz, İklim Bayraktar'ın taciz iddiaları sonrasında "mağdur" sıfatıyla ifade vermeye çağırıldığı Baykal, ifade vermeyeceğini söyledi.

18 Mart BM, Libya'yı uçuşa yasak bölge ilan edince Kaddafi, ateşkes ilan ederek her türlü askeri operasyonu durduracağını açıkladı.

19 Mart Paris'te toplanan ABD, İngiltere, Fransa liderliğindeki 'müttefik' ülkeler, BM kararı ile Libya lideri Kaddafi'ye yönelik askeri operasyona başladı.

20 Mart Koalisyon güçlerinin bombaladığı Libya'da Kaddafi, hava gücünü kullanamadı ve Bingazi'ye saldırılarını durdurarak, ateşkes emri verdi.

21 Mart Şırnak Silopi'de polislin Nevruz göstericilerine müdahale etmesine kızan BDP milletvekili Sabahat Tuncel tartıştığı Başkomsere tokat attı.

22 Mart Sanayi Bakanı Ergün, 60 bin esnafın kredi kefalet kooperatiflerine olan 490 milyonluk kredi borcunun yapılandırılacağını ve 215 milyon liralık gecikme cezasının silineceğini açıkladı.

23 Mart BM kararıyla Libya'ya uygulanacak silah ambargosunun denetimi için Türkiye, 5 gemi 1 denizaltı ile katılacak

24 Mart Polis, Ergenekon'dan tutuklanan gazetece Ahmet Şık'ın henüz basılmayan "İmamın Ordusu" kitabı için yayınevi ve Radikal Gazetesi'ni bastı.

25 Mart Kayseri'de şeker toplamak için evden çıkan ve 2009'un Eylül ayından beri kendilerinden haber alınmayan üç çocuğun cesetleri Yozgat'ta toprağa gömülü halde bulundu. Katil zanlısı aynı mahallede oturan komşuları yakalandı.

26 Mart Nobelli yazar Orhan Pamuk, 2005'teki "Türkler, bu topraklarda 30 bin Kürdü ve 1 milyon Ermeni'yi öldürdü" sözleri nedeniyle 5 kişiye 6 bin lira tazminat ödeyecek.

27 Mart TÜSİAD bir açıklama yayımlayarak Anayasa'nın değiştirilemez maddelerinin değiştirilmesi yönünde, ne geçmişte ne de bugün bir görüş ve önerilerinin olmadığını söyledi.

28 Mart Hükümet, 6 ay Kanun Hükmünde Kararname yayınlama yetkisi için Meclis'e başvurdu.

29 Mart Cumhurbaşkanı Gül, kitap yasaklamak bugünkü Türkiye'ye hiç yakışmıyor dedi.

30 Mart HSYK kararnamesiyle özel yetkileri kaldırılarak İstanbul Başsavcı Vekilliği görevine getirilen Savcı Zekeriya Öz'ün Ergenekon soruşturması kapsamındaki son operasyonu ilahiyatçı hocalara oldu.

31 Mart Ergenekon soruşturmasında tutuklanan gazeteci Ahmet Şık'ın el konulan kitabı "İmamın Ordusu", sosyal paylaşım sitesi Twitter'da yayılmaya başladı.

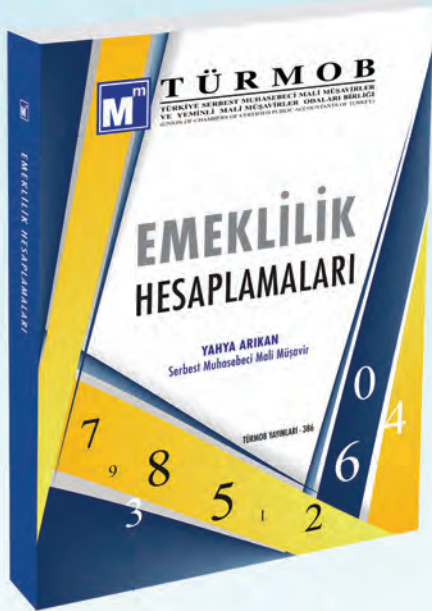

30 TL

40 TL

10 TL

20 TL

TEMİN ADRESİ

Gençlik Cad. No: 107 06570 Anıttepe/ANKARA - Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat) Fax : 232 50 73

E - Ticaret : <http://www.turmog.org.tr/Eticaret/web/>